

JEHO TEMNÉ ESENCE

SVAZEK II

JEDINEČNÝ NŮŽ

Philip Pullman

Přeložila Dominika Křestánová

ARGO

JEHO TEMNÉ ESENCE
SVAZEK II

JEDINEČNÝ NŮŽ

Philip Pullman

Z anglického originálu *His Dark Materials – The Subtle Knife*,
vydaného nakladatelstvím Scholastic v Londýně roku 2002,
přeložila Dominika Křestánová.

Obálku s použitím podkladů nakladatelství Scholastic Ltd.
navrhl Pavel Růt.

Sazba Vladimír Fára.

Odpovědný redaktor Miloš Urban.

Korektury Marie Černá

Technická redaktorka Alexandra Švolíková.

Vydalo nakladatelství Argo, Milíčova 13, 130 00 Praha 3,
argo@argo.cz, www.argo.cz, roku 2021 jako svou 4593. publikaci.

Vytiskla tiskárna Akcent.

Vydání čtvrté.

ISBN 978-80-257-3490-2

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS

sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice

tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387

e-mail: odbyt@kosmas.cz

www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém knihkupectví

www.kosmas.cz

KOČKA A HABRY

Will zatahal matku za ruku. „No tak pojď přece.“

Ale matka se opatrně držela zpátky, ještě pořád celá vyplašená. Will se rozhlédl po úzké uličce na obě strany. Ve večerním světle viděl řadu domků, každý schovaný za mrňavou zahrádkou s živým plotem. Po jedné straně se od oken dosud odrážely sluneční paprsky, druhá ležela ve stínu. Nezbývalo jim moc času. Touhle dobou lidé nejspíš dojíždají a zanedlouho se na ulici vyhnou děti, budou na ně civět a trousit poznámky, všimnou si. Nemohli si dovolit otálet, ale těžko mohl dělat víc, než se ji jako vždycky snažit přesvědčit.

„Půjdemě dál, mami, a podíváme se, jak se vede paní Cooperové,“ řekl. „Podívej, už tam skoro jsme.“

„Paní Cooperové?“ opakovala nerozhodně.

Ale Will už mačkal zvonek. Nejdřív si na to ale musel položit tašku, protože nechtěl pouštět matčinu ruku. Ve dvanácti letech to sice mohlo vypadat všelijak, držet se takhle veřejně za ruku maminky, ale věděl, jak by to dopadlo, kdyby ji pustil.

Dveře se otevřely a v obláčku levandulové vůně, kterou si tak dobře pamatoval, v nich stanula shrbená postava staré učitelky klavíru.

„Kdo je to? To jsi ty, Williame?“ podivila se stará dáma. „Neviděla jsem tě už přes rok. Copak bys potřeboval, chlapče?“

„Rád bych šel dál, jestli dovolíte, i s maminkou,“ odpověděl bez obalu.

Paní Cooperová se podívala na ženu. Byla rozcuchaná a na tváři jí pohrával nepřítomný náznak úsměvu. Chlapec měl v očích divoký výraz

člověka v úzkých, pevně semknuté rty a odhodlaně zvednutou bradu. Teprve na druhý pohled stará učitelka postřehla, že Willova matka, paní Parryová, má jedno oko nalíčené a druhé ne, ale očividně si toho nevšimla. A ušlo to i Willovi. Něco tu nebylo v pořádku.

„Tak prosím,“ broukla a ustoupila stranou, aby se do úzké předsínky všichni vešli.

Než Will zavřel dveře, ještě jednou se rozhlédl po prázdné ulici. Paní Cooperové neušlo, jak pevně se matka drží syna za ruku a s jakou něhou ji chlapec vede do obývacího pokoje s piánem (pochopitelně, jinou místnost v domě přece neznal). Všimla si také, že ze šatů paní Parryové vychází trochu zatuchlý pach, jako by zůstaly moc dlouho v pračce, než je někdo dal sušit, a že jak tak sedí ve světle zapadajícího slunce vedle sebe na pohovce, nezapřou matka se synem nápadnou podobu – široké lícní kosti, velké oči a rovné tmavé obočí.

„Copak je, Williame?“ zeptala se stará dáma. „Stalo se něco?“

„Maminka by potřebovala pár dnů u někoho zůstat,“ odpověděl chlapec. „Doma se o ni právě teď nemůžu dost dobře starat. Ne že by byla nemocná nebo tak něco, to ne. Je jen trochu zmatená, věci se jí občas pletou a neví si pak sama rady, ale žádná velká práce s ní není. Potřebuje jenom, aby na ni někdo byl hodný, a s tím vy byste si určitě poradila jako nic, jak vás znám.“

Žena nespouštěla ze syna oči, ale nezdálo se, že by chápala, o čem mluví, a paní Cooperová si všimla, že má na tváři modřinu. Will se na učitelku díval úpěnlivým, zoufalým pohledem.

„A vydaje s ní taky mít nebudete,“ mluvil dál. „Vzal jsem s sebou nějaké jídlo, podle mě by to mělo vystačit. Samozřejmě si beze všeho berte taky, nebude jí to vadit.“

„Ale... já nevím, jestli bych... Neměla by zajít k doktorovi?“

„Ne! Není nemocná.“

„Ale někdo by se přece našel... třeba někdo ze sousedů nebo příbuzných, kdo by...“

„My žádné příbuzné nemáme. Jsme sami. A sousedi mají moc práce.“

„A co nějaká pečovatelská služba? Ne že bych ti nechtěla pomoci, chlapče, ale...“

„Ne! Ne, jí stačí, když na ni někdo trochu dohlédne. Já to teď chvíli neovládnu, ale není to na dlouho. Chystám se... Musím něco zařídit. Ale brzy se vrátím a zase si ji vezmu domů, věřte mi. Nenechám vám ji na starost dlouho.“

Matka se na syna dívala s nekonečnou důvěrou, a když se k ní obrátil a láskyplně, konejšivě se na ni usmál, nedokázala paní Cooperová jeho prosbu odmítnout.

„No dobře,“ obrátila se k paní Parryové. „Nějaký ten den by to snad šlo. Uložím vás v dceřině pokoji, zlato. Žije v Austrálii, tak ho beztak nepotřebuje.“

„Děkuju vám,“ řekl Will a zvedl se, jako by už už chtěl být z domu.

„Ale co bude s tebou?“ zeptala se paní Cooperová.

„Já přespím u kamaráda,“ odpověděl. „Budu vám volat, jak často to jen půjde. Vaše číslo mám. Všechno bude v pořádku, uvidíte.“

Matka ho sledovala nechápavýma očima. Sklonil se k ní a nemotorně ji políbil.

„Ničeho se neboj,“ řekl. „Paní Cooperová se o tebe postará líp než já, vážně. Zítra zavolám a popovídáme si.“

Sevřeli se v objetí, načež Will matku ještě jednou políbil, jemně jí odsunul ruce, kterými ho držela kolem krku, a vykročil ke dveřím. Bylo znát, že mu není lehkou u srdce, a paní Cooperové neušlo, jak se mu lesknou oči, ale včas se rozpomněl na dobré vychování a otočil se k ní s napřaženou rukou.

„Na shledanou,“ řekl, „a mockrát děkuju.“

„Williame,“ zarazila ho, „nechceš mi říct, co se stalo a –“

„Ono je to všechno mnohem složitější,“ mávl rukou, „ale uvidíte, že vám nebude na obtíž, vážně.“

Zrovna na tohle se neptala a věděli to oba, ale v téhle záležitosti měl Will svým způsobem navrch, ať už to bylo cokoli. Starou paní napadlo, že ještě v životě neviděla tak odhodlané dítě.

Už když se od ní odvracel, byl myšlenkami zpátky v jejich prázdném domě.

Ulička, kde Will s matkou bydleli, kopírovala smyčku silnice v moderní zástavbě a sestávala z přibližně tuctu navlas stejných domků, přičemž ten jejich byl zdaleka nejzanedbanější. Předzahrádku tvořil v podstatě jen plácek plevelu; matka sice začátkem roku vysadila pár keříků, ale nikdo je nezalíval, a tak sesychaly, až nakonec zašly docela. Když se Will vynořil zpoza rohu, zvedla se jeho kočka Moxie ze svého oblíbeného místečka pod dosud zelenou hortenzií, protáhla se a s tichým zamňoukáním se mu běžela otřít na pozdrav o nohu.

Zvedl ji do náruče. „Tak co, Moxie, vrátili se?“ zeptal se šeptem. „Viděla jsi je?“

V domě bylo ticho. Soused naproti přes ulici myl v posledních paprscích večerního slunce auto, ale Willa si nevšímal a ten se po něm také neotáčel. Čím míň si ho budou lidi hledět, tím líp.

S Moxie v náručí odemkl dveře a rychle vešel dovnitř. Než ji postavil na zem, ostražitě se zaposlouchal. Nebylo slyšet nic, dům byl prázdný.

Otevřel kočce konzervu a nechal ji v kuchyni, aby se najedla. Jak dlouho bude tomu chlapovi trvat, než se vrátí? Nedokázal to odhadnout; radši sebou pořádně hodí. Vyšel do patra a pustil se do hledání.

Hledal odřený penál ze zelené kůže. Člověk by neřekl, na kolik míst se dá předmět téhle velikosti schovat tak, aby nebyl k nalezení, a nepotřebujete na to ani tajné přihrádky a rozsáhlá sklepení, stačí úplně obyčejný moderní baráček. Ze všeho nejdřív prohledal Will matčinu ložnici, i když se styděl, že se jí hrabe v šuplících s prádlem, a pak systematicky pokračoval ostatními místnostmi v patře. Nevynechal

ani vlastní pokoj. Moxie se přišla podívat, co to vyvádí, seděla kousek od něj, lízala si tlapky a dělala mu společnost.

Penál nikde nenašel.

Tou dobou už byla tma a Will měl hlad. Udělal si topinku se zapečenými fazolemi, usadil se u stolu a přemýšlel, v jakém pořadí bude nejlepší propátrat přízemí.

Měl už skoro dojedeno, když zazvonil telefon.

Zůstal sedět jako zařezaný, jen srdce mu bušilo. Počítal: dvacet šest zazvonění, pak telefon zmlknul. Odložil talíř do dřezu a znovu se pustil do hledání.

Uběhly čtyři hodiny, ale po zeleném penálu jako by se země slehla. Bylo půl druhé v noci a Will byl k smrti unavený. Padl do postele, ani se nestačil svléknout, a v tu ránu usnul. Zdály se mu divoké, tísnivé sny plné lidí, přes které se marně natahoval k matčině nešťastné, vyděšené tváři.

Probudil se, jak mu připadalo, skoro vzápětí (i když spal skoro tři hodiny) a uvědomil si ve stejný okamžik hned dvě věci.

V první řadě ho napadlo, kde je ten penál. A za druhé věděl, že ti muži jsou dole v domě a právě otvírají dveře do kuchyně.

Jemně odsunul Moxie stranou a šepetem zarazil její rozespálé protesty. Pak přehodil nohy přes pelest a obul se; každým nervem se přitom pokoušel zachytit zvuky zdola, tichounké zvuky, jak kdosi zvedl a znovu postavil židli. Následovalo rychlé zašeptání, vrznutí prkna v podlaze.

Will našlapoval ještě opatrněji. Po špičkách vyšel z ložnice a vplížil se do pokojíku nad schodištěm. Tma už nebyla tak úplně černá a šlapací šicí stroj, který tu stál, viděl v předjitřním šeru skoro zřetelně. Před pár hodinami to tady sice zevrubně prohledal, ale zapomněl na příhrádku po straně šicího stroje, kam se schovávaly stříhy a špulky nití.

Opatrně, s ušima nastraženými, hmatal po dvířkách. Muži přecházeli v přízemí sem tam a mezi dveřmi se na chvílku mihlo světlo – nejspíš měli baterku, jak si Will domyslel.

Vtom našel háček, kterým se přihrádka zajišťovala, odsunul ho stranou a tam, přesně jak to předem tušil, ležel kožený penál.

Ale co dál?

Chvíli nedělal nic, jen se krčil v šeru, napínal uši a srdce mu bušilo jako zvon.

Oba muži teď byli v předsíni. Slyšel jednoho tiše naléhat: „Tak už pojď. Na konci ulice je slyšet mlíkaře.“

„Ale tady to není,“ odporoval druhý. „Musíme se podívat nahoru.“

„Tak ale dělej. Na co čekáš?“

Will ztuhl, protože v příští chvíli zaslechl tiše zaskřípět nejvyšší schod schodiště. Muž se pohyboval nehlučně jako stín, ale když o rozvrzaném místě nevěděl, nemohl se mu vyhnout. Chvíli zůstal stát a Will mezerou ve dveřích zahlédl kmitnout se po podlaze chodby tenoučký paprsek baterky.

Pak se dveře začaly otvírat. Will počkal, dokud neměl mužův obrys přímo proti sobě, zarámovaný zárubněmi, a pak se vymrštil ze tmy a vrazil mu přímo do břicha.

Kočky si nevšiml ani jeden z nich.

Když muž vystoupil na vrchol schodiště, vyšla Moxie tichounce z ložnice, zastavila se těsně za ním a chystala se mu otřít o nohy. S Willem by se muž nějak vypořádal, protože byl vytrénovaný, zdravý a silný, ale ve chvíli, kdy chtěl o krok ucounnout, připletla se mu kočka do cesty a on o ni zakopl. Stačil jen zalapat po dechu a už se řítit po zádech ze schodů. Dole tvrdě dopadl hlavou na stolek v předsíni a Willovi dolehlo k uším ohavné křupnutí, ale neměl kdy o tom přemýšlet. Zhoupł se po zábradlí dolů, přeskočil mužovo zkroucené tělo, které sebou šhubalo u paty schodiště, popadl ze stolu odrbanou nákupní tašku a vyběhl ze dveří dřív, než se druhý muž zmohl na víc, než že vyšel z obývacího pokoje a nevěřicně se rozhlédl.

Navzdory strachu a spěchu Willa přece jen překvapilo, že se nedal do křiku a nepustil se za ním. I tak mu ale budou co nevidět

v patách, zvláště díky výhodě aut a mobilních telefonů. Nezbyvá mu než utíkat.

Na konci uličky právě vyjížděl zpoza rohu mlékař, Will viděl, jak se světlo reflektorů jeho elektrického vozítka mísí s šedavým úsvitem, který už plnil celou oblohu. Přeskočil přes plot do sousední zahrádky, proběhl uličkou mezi domy, přehoupl se přes zídku, přeběhl rosou zmáčený trávník a protáhl se živým plotem do změti stromů a hloží, které domky oddělovaly od hlavní silnice. Tam zalezl pod jeden z keřů a celý roztresený prudce oddychoval. Takhle brzy by byl na ulici nápadný, musí počkat, až lidé vyrazí do práce.

Nemohl se zbavit vzpomínky na to děsivé křupnutí, když muž dopadl hlavou na stolec, a v duchu pořád viděl jeho nepřírozně pokroucený krk a příšerně pošukávající ruce a nohy. Ten člověk byl mrtvý. Zabil ho.

Nedařilo se mu tu myšlenku zaplašit, ale nutně to potřeboval udělat. Musel si rozmyslet spoustu věcí. Co matka, opravdu bude v bezpečí na místě, kde ji zanechal? Paní Cooperová snad nikomu nic neřekne, nebo ano? Bude mlčet, i když Will za pár dnů nepříjde, jak slíbil? Teď, když zabil člověka, se tam přece nemůže ukázat.

A co kočka? Kdo ji nakrmí? Nebude si Moxie dělat starosti, kam se oba poděli? Nevydá se je hledat?

S každou minutou přibývalo světla. Bylo už vidět natolik, že mohl projít obsah nákupní tašky: matčina peněženka, poslední dopis od právníka, automapa jižní Anglie, čokoládové tyčinky, zubní pasta, čisté ponožky a slipy. A zelený kožený penál.

Měl všechno, co potřeboval. Všechno vlastně vycházelo podle plánu. Až na to, že někoho zabil.

Že je maminka jiná než ostatní lidé a že na ni musí dávat pozor, si Will poprvé uvědomil v sedmi letech. Byli v samoobsluze a hráli spolu hru: směli přidávat zboží do nákupního vozíku, jen když se nikdo neřídil.

Will měl za úkol rozhlížet se kolem, a když zašeptal „Ted“, popadla matka z regálu konzervu nebo balíček a opatrně ho uložila do košíku. Jakmile měli nákup uvnitř, nemohlo se jim nic stát, protože byli neviditelní.

Byla to báječná hra a vydržela jim nadlouho, protože v sobotu dopoledne bylo v obchodě plno, ale byli sehraní a šlo jim to docela dobře. Věděli, že se můžou jeden na druhého spolehnout. Will měl maminku moc rád a taky jí to často říkal, a ona mu říkala to samé.

Každopádně když došli k pokladně, byl Will celý roz dováděný a spokojený, protože měli skoro vyhráno. Ještě když pak matka začala hledat peněženku, patřilo to pořád ke hře, i když si stěžovala, že jim ji museli ukrást nepřátelé, jenže záhy ho to omrzelo a taky měl hlad, a maminka už vůbec nebyla spokojená, vypadala hrozně vyděšeně, když krám obcházeli znovu a vraceli všechno zboží zase zpátky, a navíc museli dávat dvojnásob pozor, protože v peněžence měla kreditní karty a nepřátelé je teď mohli podle čísel vystopovat.

Tehdy už Will začínal mít pořádně nahnáno. Uvědomil si, jak bylo od matky rafinované vymyslet si tuhle hru, aby ho nevydělala, a věděl, že když teď přišel na to, jak se věci doopravdy mají, musí se tvářit statečně a nedat nic najevo.

A tak sedmiletý klučík předstíral, že si pořád ještě hrají, aby mamince nepřidělával navíc starosti o sebe, a nakonec dorazili domů sice bez nákupu, ale všechny nepřátele úspěšně setřásl. Will pak peněženku našel na stolku v předsíni, ale v pondělí stejně zašli do banky, zrušili účet a otevřeli si jinde jiný, protože člověk nikdy neví. Tím nebezpečí pominulo.

Někdy v průběhu následujících měsíců si ale Will uvědomil, že ti nepřátelé, před kterými se matka tak chrání, nemají původ v okolním světě, ale v její hlavě. Nebyli proto o nic méně skuteční, o nic méně hrozní a nebezpeční, znamenalo to jen, že ji musí chránit ještě pečlivěji. Od onoho dne v samoobsluze, kdy mu došlo, že musí hrát její hru,

aby jí nepřidělal starosti, byl Will přinejmenším částí svého vědomí bez přestání ve střehu před matčinými úzkostmi. Miloval ji tolik, že by neváhal zemřít, aby ji ochránil.

Pokud šlo o Willova otce, ten z jejich světa zmizel dávno předtím, než se na něj Will mohl upamatovat. Vzbuzoval ale jeho nenasytnou zvědavost, takže matku donekonečna otravoval otázkami, na které z větší části nedokázala odpovědět.

„Byl bohatý?“

„Kam odešel?“

„Proč odešel?“

„Je mrtvý?“

„Vrátí se?“

„Jaký byl?“

Jedině poslední otázku mu dokázala jakžtakž zodpovědět. John Parry byl pohledný muž, statečný a chytrý důstojník Královského námořnictva, ale odešel z armády a jako badatel vedl expedice do odlehlých částí světa. Will z toho byl u vytržení. Cestovatel a průzkumník – skvělejší zaměstnání si pro otce neuměl přestavit. Od té doby ho ve všech hrách provázel neviditelný společník. Prosekávali si spolu s otcem cestu džunglí, stínili si na palubě škuneru oči při pohledu na rozbouřené moře, ve svitu louče luštili záhadné nápisy na stěnách jeskyně plné netopýrů... Byli nejlepší kamarádi, nesčetněkrát zachránili jeden druhému život, smáli se spolu a dlouho do noci rozprávěli u táborových ohňů.

Ale s postupem let se Willovi vnucovaly další a další otázky. Proč nikdy neviděl obrázky, kde by otec na tom či onom konci světa pózoval u saní v Arktidě ve společnosti mužů s rampouchy na vousech nebo, zachycen mezi členy výpravy, prozkoumával liánami obrostlé ruiny kdesi v džungli? Copak se ze všech těch kuriozit a trofejí, které si nepochybně přivezl z cest, vůbec nic nedochovalo? Jak to, že se o něm nepíše v knihách?

Matka nevěděla. Ale jedna z věcí, které mu řekla, se mu zaryla do paměti.

„Jednou půjdeš ve stopách svého otce,“ řekla. „Dosáhneš velkých věcí, stejně jako on. Oblékneš jeho plášť...“

Will sice nevěděl, co to znamená, ale pochopil, co mu tím chce povědět, a naplnila ho nesmírná hrdost a cílevědomost. Všechny jeho hry se stanou skutečností. Otec žije, jen se ztratil někde v divočině a on ho zachrání, oblékne jeho plášť... Když má člověk před sebou takový cíl, stojí za to překonávat těžkosti, které mu život přináší.

A tak držel matčiny potíže v tajnosti. Čas od času mívala jasnější okamžiky, kdy byla skoro klidná, a on je důsledně využíval a učil se od ní nakupovat, vařit a uklízet, aby se o to všechno postaral, kdykoli ji posedne zmatek a úzkost. A naučil se také skrývat sám sebe, nepřítahovat pozornost ve škole a vyhnout se zájmu sousedů, i když byla matka strachem a šílenstvím natolik bez sebe, že stěží mluvila. Ze všeho nejvíc se totiž děsil toho, že by se o ní mohli dozvědět někde na úřadu, odvézt ji pryč a jeho umístit někam do domova mezi cizí lidi. Všechny potíže, které s ní měl, byly stokrát lepší než tahle vyhlídka. Občas se totiž stávalo, že se jí mozek pročistil a byla zase šťastná, vysmívala se všem svým strachům a děkovala Willovi, že se o ni tak hezky stará. V takových chvílích byla tak milá a láskyplná, že si neuměl představit lepší společnost a nechtěl nic než žít s ní o samotě dál až do smrti.

Pak se ale objevili ti muži.

Nebyli od policie ani od pečovatelské služby a nebyli to ani zločinci – pokud tedy mohl Will soudit. Nechtěli mu říct, co chtějí, a i když se jí před nimi snažil uchránit, trvali na tom, že musí mluvit s jeho matkou. A ona na tom zrovna nebyla nejlíp.

Poslouchal aspoň za dveřmi, slyšel, jak se jí vyptávají na otce, a cítil, jak se mu zrychluje dech.

Muži chtěli vědět, kam John Parry odjel, jestli jí něco poslal, kdy o něm naposledy slyšela a jestli byl ve spojení s některým ze zahraničních